

Dorota Janczak

Jak cyfrową bajkę zmieniać w rzeczywistość?

Za siedmioma górami, za siedmioma morzami żył sobie cyfrowy tubylec. W czasach, kiedy się urodził, w jego królestwie panowały już telefony komórkowe, komputery, Internet, gry komputerowe, narzędzia Web 2.0 i inne. Nic dziwnego, że na co dzień z nich korzystał i nie potrafił już sobie bez nich wyobrazić świata. Mógł się rozwijać, zdobywając wiedzę i umiejętności gdziekolwiek chciał, kiedykolwiek sobie zażyczył, korzystając z dostosowanych do swoich potrzeb narzędzi. Było to możliwe, gdyż korzystał również z pomocy mistrza. Mistrz, choć był cyfrowym imigrantem, który wychowywał się jeszcze bez tych wszystkich udogodnień i musiał się nauczyć korzystania z nich tak jak cudzoziemiec uczy się nowego języka, posiadał inne bezcenne umiejętności. Wiedział, jak się uczyć i jak wykorzystywać do tego nowe technologie w taki sposób, w jaki nawet się nie śniło cyfrowemu tubylcowi.

Co zrobić, by historia ta stała się rzeczywistością naszych uczniów i nas, nauczycieli? Wiele zależy od nas samych, od naszych chęci, umiejętności i zaangażowania.

Współcześni nauczyciele, w większości cyfrowi imigranci¹, wbrew pozorom mają wiele do zaoferowania swoim uczniom, cyfrowym tubylcom – wszystko to, co zdobyli dzięki swojemu długiemu i bogatemu doświadczeniu. Wystarczy, że wyko-

rzystując nowoczesne metody nauczania, dobiórą do nich odpowiednie narzędzia technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i będą pamiętać, że kluczowe znaczenie mają sposoby nauczania, a technologie pełnią rolę służebną. Sięganie po projekt edukacyjny może okazać się strzałem w dziesiątkę, za jego pomocą połączymy nowoczesne metody nauczania z nowoczesnymi technologiami.

Liczba narzędzi TIK jest ogromna i stale rośnie. Można się w nich łatwo pogubić lub wręcz przeciwnie, o istnieniu niektórych nigdy się nie dowiedzieć. Niniejszy artykuł może służyć pomocą w wyborze narzędzi TIK, z którymi warto się zapoznać i które warto stosować, szczególnie gdy planujemy pracę metodą projektu. Nauczyciele wykorzystujący w swej pracy TIK muszą być obeznani z technologią, z ostatnimi trendami w wykorzystaniu TIK w edukacji. Znajomość ta pozwoli im wybierać narzędzia odpowiednie do osiągnięcia założonych przez siebie celów, dostosować materiał do odbiorców, do rodzaju zadania i wielu innych czynników. Warto więc poświęcić chwilę, aby zapoznać się z przedstawionymi tu propozycjami. Uprzedzam jednak, że lista narzędzi jest odbiciem moich subiektywnych wyborów oraz preferencji i niestety jest niepełna.

¹ Więcej o podziale na cyfrowych tubylców i cyfrowych imigrantów (Marc Prensky) w artykule „Cyfrowi tubylcy i imigranci” (http://www.edunews.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=622&Itemid=642 – 26.08.10).

Przegląd wybranych, bezpłatnych narzędzi TIK

Współpraca, komunikacja, współdzielenie

	<p>Google Kalendarz</p> <ul style="list-style-type: none"> • możliwość udostępniania kalendarza znajomym lub publicznie • dostęp przez telefon komórkowy • współtworzenie harmonogramu • przypomnienie przez mail lub SMS • możliwość pracy <i>offline</i>
	<p>Google Grupy dyskusyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> • możliwość łatwej komunikacji i współpracy z wieloma członkami grupy • szybkie rozsyłanie wiadomości do wielu osób • udostępnienie dużej ilości miejsca na dysku • tworzenie grupy ogólnodostępnej lub zamkniętej
	<p>Mindmeister www.mindmeister.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie barwnych i pełnych obrazów map myśli • w wersji dostępnej za darmo – tworzenie do trzech map • możliwość współpracy przy jednoczesnej pracy kilku użytkowników, natychmiast widoczne zmiany • dołączanie plików • eksport do różnego typu plików <p>Więcej informacji: http://www.mindmeister.com/content/mindmapping http://www.mindmeister.com/help</p>
	<p>Delicious http://delicious.com/</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapisywanie adresów ulubionych stron na własnym koncie znajdującym się w sieci • dzielenie się nimi z innymi • zarządzanie nimi (np. łatwe przeszukiwanie), przydzielanie ich do kategorii, określanie znacznikami i dodawanie im krótkiego opisu • przeglądanie kolekcji innych użytkowników, subskrybowanie ich • współtworzenie kolekcji przez kilku autorów <p>Przykład kolekcji: http://www.delicious.com/angielski_dorjan/</p> <p>Więcej informacji: http://www.webfestival.pl/?id=delicious.com http://www.scribd.com/doc/212002/Using-delicious-In-Education</p> <p>Polski odpowiednik: Wykop</p>
	<p>Diigo http://www.diigo.com/</p> <p>Narzędzie podobne do Delicious, dodatkowo pozwala na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaznaczanie fragmentów tekstu na stronie zapisanej do ulubionych • dodawanie do niej krótkich notatek i komentarzy do nich • wyszukiwanie materiałów oparte na współpracy wielu użytkowników • tworzenie sieci, dzielenie się znaleziskami • współpraca z portalami Facebook i Twitter • możliwość integracji z programem Delicious <p>Więcej informacji: http://www.makeuseof.com/tag/7-reasons-diigo-tastes-better-than-delicious/ http://www.muzungu.pl/2010/02/04/diigo-lepsza-wersja-delicious/muzungu-skomputowany/</p>
	<p>Google Notatnik http://www.google.pl/notebook/</p> <ul style="list-style-type: none"> • zbieranie fragmentów stron i zapisywanie ich • porządkowanie notatek, komentowanie ich, dodawanie etykiet, przeszukiwanie • możliwość współtworzenia notatników, publikowania notatek w postaci strony internetowej • wygodniejsza obsługa po instalacji rozszerzenia do przeglądarki • wersja polska <p>Więcej informacji: http://www.google.com/intl/pl/googlenotebook/tour1.html</p>

Aplikacje do tworzenia różnorodnych materiałów (tekst, obraz, film, dźwięk itd.)

	<p>Google Dokumenty http://docs.google.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie, współdzielenie, przechowywanie tekstów, arkuszy kalkulacyjnych, prezentacji multimedialnych, formularzy <i>online</i> • możliwość grupowego edytowania dokumentów, współpracy • importowanie dokumentów stworzonych w programach pakietu Ms Office i Open Office • wersja polska <p>Więcej informacji: http://www.c4lpt.co.uk/Top100Tools/googledocs.html</p>
	<p>Picnik http://www.picnik.com/</p> <ul style="list-style-type: none"> • edycja fotografii • podstawowa obróbka (zmiana rozmiaru, obrót, przycinanie itp.), dodawanie efektów, obramowań, retusz, wstawianie tekstu, obiektów typu clipart • integracja z takimi portalami, jak Flickr, Picasa Web Albums, Facebook, Myspace • możliwość doinstalowania rozszerzenia do przeglądarki <p>Więcej informacji: http://webware.palikowski.net/aplikacja/picnik-edytuj-zdjecia-online</p>
	<p>Sumo Paint http://www.sumopaint.com/home/</p> <ul style="list-style-type: none"> • edycja grafiki oparta na technologii Flash • narzędzia do rysowania, obsługa warstw, gradienty • możliwość zapisu <i>online</i>, na koncie Sumo Paint, bądź lokalnie, na komputerze • niemal pełna funkcjonalność nawet bez rejestracji i logowania <p>Więcej informacji: http://www.sumopaint.com/help/ http://blogi.helion.pl/lyceum/wnet/2009/10/12/sumo-paint-i-pixlr-edytory-online-sa-coraz-lepsze/</p> <p>Podobne serwisy: Pixlr</p>
	<p>Widows Movie Maker</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezpłatny dodatek do systemu Windows • amatorskie tworzenie filmów • obsługa zarówno kamer cyfrowych DV, jak i urządzeń analogowych • możliwość dołączania ilustracji, dodawania efektów specjalnych, podkładu muzycznego i narracji <p>Więcej informacji: http://www.microsoft.com/poland/windowsxp/moviemaker/default.msp</p>
	<p>Audacity</p> <ul style="list-style-type: none"> • oprogramowanie do nagrywania i edytowania dźwięków • wymaga instalacji • działa w różnych systemach • możliwość konwersji kaset i nagrań do postaci cyfrowej lub na płyty CD • możliwość edycji plików w formatach Ogg Vorbis, MP3 i WAV <p>Więcej informacji: http://audacity.sourceforge.net/</p>
	<p>ToonDoo http://www.toondoo.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • narzędzie do tworzenia komiksu w postaci paska komikсового lub całej książeczki • udostępnianie bogatej bazy postaci i innych obrazów • możliwość tworzenia własnych postaci i wstawiania własnej grafiki • osadzanie na własnych stronach WWW lub wklejanie do dokumentów czy wysyłanie pocztą • obsługa polskich znaków
	<p>Glogster edu http://edu.glogster.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • narzędzie do tworzenia multimedialnych plakatów zwanych glogami, które pozwalają odbiorcom na interakcje z ich treścią • możliwość dołączania do plakatu tekstu, obrazu, dźwięków, filmów, efektów specjalnych, linków • tworzenie bezpiecznego konta dla uczniów, kontrolowanego przez nauczyciela • wspomaganie pracy przy projektach
	<p>Animato animoto.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • automatyczne tworzenie filmów (wyglądających jak teledyski) ze zdjęć i/lub materiału filmowego • dodawanie tła muzycznego z bogatej biblioteki utworów • możliwość osadzania filmów na własnej stronie internetowej, dodawania do serwisu YouTube, pobierania na dysk komputera • darmowe konto umożliwia tworzenie 30-sekundowych filmów, konto edukacyjne – bez ograniczeń <p>Więcej informacji: http://dorjan.edublogs.org/2008/03/07/animoto-alternatywa-dla-pokazw-slajdw/</p>

Publikowanie i prezentacja

	<p>You Tube www.youtube.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • publikowanie, przechowywanie, dzielenie się, oznaczanie filmów tagami, statystyki oglądalności • możliwość dołączania filmów z serwisu do własnej strony internetowej • powiązanie z innymi serwisami <p>Więcej informacji: http://www.webfestival.pl/?id=Youtube.com</p> <p>Podobne serwisy: Teacher Tube, Vimeo</p>
	<p>Podomatic www.podomatic.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • publikowanie własnych podkastów i wideokastów na stronie internetowej • możliwość pobierania plików mp3 i mp4 na dysk komputera • subskrybowanie podkastów za pomocą RSS • ranking najbardziej popularnych materiałów, statystyki • możliwość osadzania nagrań na własnej stronie WWW <p>Podobne serwisy: Podbean</p>
	<p>VoiceThread www.voicethread.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie prezentacji umożliwiających współpracę, zawierających obrazy, dokumenty i filmy • różne sposoby dodawania komentarzy • osadzanie prezentacji na własnych stronach internetowych • różne stopnie zabezpieczenia <p>Więcej informacji: http://voicethread.com/about/features/</p>
	<p>Prezi www.prezi.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie prezentacji w postaci mapy pomysłów przedstawionych z pomocą tekstów, obrazów, filmów, które można w dowolny sposób powiększać i pomniejszać, tworzyć z ich pomocą ścieżki o dynamicznym, nieliniowym układzie • proste użycie • nowy, innowacyjny sposób zatrzymania uwagi odbiorców <p>Więcej informacji: http://socjomania.pl/power-point-wyprobuj-prezi/</p>
	<p>Slideshare http://www.slideshare.net/</p> <ul style="list-style-type: none"> • przechowywanie i/lub publikowanie własnych prezentacji lub dokumentów tekstowych • dzielenie się i możliwość korzystania z prac innych, budowanie sieci kontaktów, statystyki przeglądania materiałów przez użytkowników serwisu • możliwość osadzania dokumentów na własnej stronie internetowej • tworzenie prezentacji z podkładem w postaci narracji • współpraca z wieloma serwisami <p>Więcej informacji: http://www.webfestival.pl/?id=Slideshare.net</p> <p>Podobne serwisy: Autorstream</p>
	<p>Flickr http://www.flickr.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • proste przechowywanie i publikowanie fotografii i plików wideo • zarządzanie zbiorami zdjęć • wyszukiwanie zdjęć, także na licencji CC (serwis FlickrCC) • integracja z innymi serwisami <p>Więcej informacji: http://www.webfestival.pl/?id=Flickr.com,</p>
	<p>Picasa Web Albums</p> <ul style="list-style-type: none"> • ułatwione porządkowanie i edytowanie zdjęć cyfrowych • możliwość tworzenie albumów w Internecie w celu ich udostępnienia innym – albumy mogą być prywatne lub ogólnodostępne • automatyczne wyszukiwanie zdjęć konkretnych osób • współpraca z innymi serwisami Google <p>Dodatkowa aplikacja: Picasa – bezpłatne narzędzie firmy Google do zarządzania i edytowania zdjęć</p>

Tworzenie dziennika/portfolio projektu

	<p>Blogger www.blogger.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • proste tworzenie blogu, dodawanie multimediów • możliwość publikowania wpisu za pomocą e-maila lub SMS-a • tworzenie społeczności „obserwatorów”, publikowanie komentarzy, powiadamianie o nowych wpisach, współtworzenie przez wielu autorów • dodawanie podstron • integracja z wieloma serwisami • w języku polskim <p>Więcej informacji: http://www.blogger.com/features</p> <p>Podobne serwisy: Edublogs Posterous (publikowanie blogu przez wysyłanie maili)</p>
	<p>Twitter twitter.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • mikroblog – publikowanie krótkich 140-znakowych wpisów • dodawanie linków, newsów, publikowanie i zbieranie opinii, budowanie sieci kontaktów • ułatwienie konwersacji, gromadzenie informacji, narzędzie edukacji nieformalnej • integracja z wieloma serwisami <p>Więcej informacji: http://www.webfestival.pl/?id=Twitter.com http://edudemic.com/2010/06/the-ultimate-twitter-guidebook/</p> <p>Polski odpowiednik: Blip</p>
	<p>Facebook http://pl-pl.facebook.com/</p> <ul style="list-style-type: none"> • portal społecznościowy – kontaktowanie się z innymi osobami, udostępnianie im różnych informacji i treści • tworzenie sieci i grup użytkowników • możliwość współpracy z różnorodnymi aplikacjami • integracja z wieloma serwisami <p>Więcej informacji: http://www.webfestival.pl/?id=Facebook.com</p>
	<p>Wikispaces Wikispaces.com</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie stron opartych na mechanizmie Wiki, współpraca w zespole • edytor stron typu WYSIWYG (prosty w obsłudze, jak edytor tekstu) • dołączanie obrazów, wideo, plików dźwiękowych, tagowanie wpisów • monitorowanie zmian na stronie • nieograniczona liczba użytkowników i podstron • informowanie o zmianach przez e-mail i RSS • statystyki odwiedzin <p>Więcej informacji: http://www.wikispaces.com/help-polish http://www.wikispaces.com/help-polish http://www.wikispaces.com/help-polish</p> <p>Podobne serwisy: Wikidot</p>

Narzędzia TIK można i warto wykorzystywać w pracy metodą projektu. O tym, które i w jaki sposób stosować, zdecyduje nasza znajomość nowoczesnych metod uczenia, kreatywność i doświadczenie. Pamiętajmy, że są to tylko narzędzia, a efektywność ich wykorzystania zależy będzie od dydaktyki, która jest podstawą. Nie bójmy się wykorzystywać TIK w pracy metodą projektów.

Wysiłek włożony w poznanie narzędzi szybko się zwróci. Z TIK jest naprawdę łatwiej organizować i realizować projekty.

Autorka jest nauczycielem konsultantem w Ośrodku Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie